

CHỦ ĐỀ 4: CÂU

BÀI TẬP

Bài 1. Đoạn văn sau có bao nhiêu câu?

Sáng hôm ấy, bão đến. Căn nhà đã được đóng cửa kín mít. Điện đã cắt. Nam nằm trên giường với bà, nhìn cây cối vùn vủ qua lớp cửa kính, gió rít gào qua những khe hở nhỏ xíu.

(Trích "Con bão" - Giang Anh)

- A. Ba câu.
- B. Bốn câu.
- C. Năm câu.
- D. Sáu câu.

Bài 2. Trong các trường hợp sau, trường hợp nào là câu hoàn chỉnh?

- A. Bầu trời trong xanh.
- B. Bầu trời.
- C. trong xanh.
- D. bầu trong xanh.

Bài 3. Trường hợp nào không phải là câu?

- A. Con đường này tên là gì?
- B. Gió thổi.
- C. Thời tiết rất lạnh.
- D. Cánh cổng sắt.

Bài 4. Xác định câu chủ đề của đoạn văn sau?

Hoa sầu riêng nở vào cuối năm. Gió đưa hương thơm ngát như hương cau, hương bưởi tỏa khắp khu vườn. Hoa đậu từng chùm, màu trắng ngà. Cánh hoa nhỏ như vảy cá, hao hao giống cánh sen con, lác đác vài nhụy li ti giữa những cánh hoa.

- A. Cánh hoa nhỏ như vảy cá, hao hao giống cánh sen con, lác đác vài nhụy li ti giữa những cánh hoa.
- B. Hoa đậu từng chùm, màu trắng ngà.
- C. Hoa sầu riêng nở vào cuối năm.

D. Đoạn văn không có câu chủ đề.

Bài 5. Lựa chọn câu chủ đề cho đoạn văn sau?

Bồ cát xây tổ trên cây sung cao chót vót. Tổ bồ cát xây ở đầu cành, trông trống trải. Chim ỏ độc xây tổ trên cành vòng, tổ như treo lơ lửng trên cành. Đôi chim cu chọn chỗ xây tổ trên cây thị - nơi có nhiều mầm non vừa nhú. Lúc đầu quanh tổ trông trống trải, nhưng đến khi ấp trứng, những mầm non đã bật dậy tốt tươi, che chung quanh kín đáo.

A. Mỗi loài chim lựa chọn xây tổ ở trên cao.

B. Mùa xuân đến, chim bắt đầu xây tổ.

C. Các loài chim hồi hải, vội vã xây tổ ấm mới.

D. Tất cả các đáp án trên đều được.

Bài 6. Em hãy sắp xếp các từ ngữ dưới đây thành câu phù hợp:

a) những / ./ / đua nhau, / / vườn hoa/ bông hoa / nở/ Trong / rộ

.....

b) một / ./ / những / hòa tấu / của / Tiếng / như / bản / chú chim / hót

.....

Bài 7. Tìm và ghi lại câu chủ đề của đoạn văn sau:

Cái đẹp của Hạ Long trước hết là sự kì vĩ của thiên nhiên. Trên một diện tích hẹp mọc lên hàng nghìn đảo nhấp nhô khuất khúc như rồng châu phượng múa. Đảo có chỗ sừng sững chạy dài như bức tường thành vững chãi, ngăn khơi với lộng, nổi mặt biển với chân trời. Có chỗ đảo dàn ra thưa thớt, hòn này với hòn kia biệt lập, xa trông như quân cờ bày chon von trên mặt biển. Tùy theo sự phân bố của đảo, mặt vịnh Hạ Long lúc tỏa mênh mông, lúc thu hẹp lại thành ao, thành vũng, lúc bị kẹp giữa hai triền đảo như một dòng suối, lúc uốn quanh chân đảo như dải lụa xanh.

(Theo Thi Sánh - Hạ Long, kì quan thiên nhiên thế giới)

.....

.....

.....

Bài 8. Hãy lựa chọn các từ ngữ cho trước và sắp xếp thích hợp để được:

vui nhộn / trẻ / Những / ngôi nhà / hẳn lên / đưa / khiến / ./

a) Một câu kể.

.....

b) Một câu cảm.

.....

Bài 9. Nói đúng:

Bạn cho tớ mượn bút chì nhé!
Cây hoa hồng nở hoa đẹp quá!
Hoa mai nở vàng tươi.
Em đã làm bài tập chưa?

Câu hỏi
Câu kể
Câu cảm
Câu khiến

Bài 10. Dựa vào đoạn văn sau viết câu chủ đề phù hợp:

Rừng núi còn chìm đắm trong màn đêm. Bỗng một con gà trống vỗ cánh phành phạch và cất tiếng kêu lanh lảnh ở đầu bản. Máy con gà rừng trên núi cũng thức dậy gáy te te. Trên mấy cây cao cạnh nhà, ve đua nhau kêu ra rả. Ngoài suối, tiếng chim cuốc vọng vào đều đều...

.....

.....

.....

HƯỚNG DẪN GIẢI CHI TIẾT

Bài 1. Đoạn văn sau có bao nhiêu câu?

Sáng hôm ấy, bão đến. Căn nhà đã được đóng cửa kín mít. Điện đã cắt. Nam nằm trên giường với bà, nhìn cây cối vùn vủ qua lớp cửa kính, gió rít gào qua những khe hở nhỏ xíu.

(Trích "Cơn bão" - Giang Anh)

- A. Ba câu.
- B. Bốn câu.
- C. Năm câu.
- D. Sáu câu.

Phương pháp giải:

Em đếm số câu dựa vào đặc điểm hình thức của câu.

Lời giải chi tiết:

Đoạn văn có 4 câu.

(1) Sáng hôm ấy, bão đến. (2) Căn nhà đã được đóng cửa kín mít. (3) Điện đã cắt. (4) Nam nằm trên giường với bà, nhìn cây cối vùn vủ qua lớp cửa kính, gió rít gào qua những khe hở nhỏ xíu.

Đáp án B.

Bài 2. Trong các trường hợp sau, trường hợp nào là câu hoàn chỉnh?

- A. Bầu trời trong xanh.
- B. Bầu trời.
- C. trong xanh.
- D. bầu trong xanh.

Phương pháp giải:

Em nhớ lại khái niệm về câu.

Lời giải chi tiết:

“Bầu trời trong xanh.” là câu hoàn chỉnh vì đã diễn đạt một ý trọn vẹn và có hình thức của một câu văn.

Đáp án A.

Bài 3. Trường hợp nào không phải là câu?

- A. Con đường này tên là gì?
- B. Gió thổi.
- C. Thời tiết rất lạnh.
- D. Cánh cổng sắt.

Phương pháp giải:

Em xem các câu đã diễn đạt một ý trọn vẹn chưa.

Lời giải chi tiết:

Câu A là câu hỏi, Câu B, C là câu kể.

Câu D chưa diễn đạt một ý trọn vẹn, “cánh cổng sắt” chỉ sự vật.

Đáp án D.

Bài 4. Xác định câu chủ đề của đoạn văn sau?

Hoa sầu riêng trở vào cuối năm. Gió đưa hương thơm ngát như hương cau, hương bưởi tỏa khắp khu vườn. Hoa đậu từng chùm, màu trắng ngà. Cánh hoa nhỏ như vảy cá, hao hao giống cánh sen con, lác đác vài nhụy li ti giữa những cánh hoa.

- A. Cánh hoa nhỏ như vảy cá, hao hao giống cánh sen con, lác đác vài nhụy li ti giữa những cánh hoa.
- B. Hoa đậu từng chùm, màu trắng ngà.
- C. Hoa sầu riêng trở vào cuối năm.
- D. Đoạn văn không có câu chủ đề.

Phương pháp giải:

Em xác định nội dung đoạn văn để tìm câu chủ đề.

Lời giải chi tiết:

Đoạn văn nói về các đặc điểm của hoa sầu riêng.

Câu chủ đề là “Hoa sầu riêng trở vào cuối năm.”

Đáp án C.

Bài 5. Lựa chọn câu chủ đề cho đoạn văn sau?

Bồ cát xây tổ trên cây sung cao chót vót. Tổ bồ cát xây ở đầu cành, trông trống trải. Chim ồ độc xây tổ trên cành vông, tổ như treo lơ lửng trên cành. Đôi chim cu chọn chỗ xây tổ trên cây thị - nơi có nhiều

mầm non vừa nhú. Lúc đầu quanh tổ trông trống trải, nhưng đến khi ấp trứng, những mầm non đã bật dậy tốt tươi, che chung quanh kín đáo.

- A. Mỗi loài chim lựa chọn xây tổ ở trên cao.
- B. Mùa xuân đến, chim bắt đầu xây tổ.
- C. Các loài chim hồi hã, vội vã xây tổ ấm mới.
- D. Tất cả các đáp án trên đều được.

Phương pháp giải:

Em xác định nội dung đoạn văn, lựa chọn câu chủ đề phù hợp.

Lời giải chi tiết:

Nội dung đoạn văn nói về chỗ làm tổ khác nhau của các loài chim.

Các câu chủ đề “Mỗi loài chim lựa chọn xây tổ ở trên cao.”, “Mùa xuân đến, chim bắt đầu xây tổ.”, “Các loài chim hồi hã, vội vã xây tổ ấm mới.” đều phù hợp với nội dung văn bản.

Đáp án D.

Bài 6. Em hãy sắp xếp các từ ngữ dưới đây thành câu phù hợp:

- a) những / / đua nhau/, / vườn hoa/ bông hoa / nở/ Trong / rộ
- b) một / / những / hòa tấu / của / Tiếng / như / bản / chú chim / hót

Phương pháp giải:

Em dựa vào danh từ, động từ hoặc tính từ để xác định nội dung của câu.

Lời giải chi tiết:

- a) Trong vườn hoa, những bông hoa đua nhau nở rộ.
- b) Tiếng hót của những chú chim như một bản hoà tấu.

Bài 7. Tìm và ghi lại câu chủ đề của đoạn văn sau:

Cái đẹp của Hạ Long trước hết là sự kì vĩ của thiên nhiên. Trên một diện tích hẹp mọc lên hàng nghìn đảo nhấp nhô khuất khúc như rồng chầu phượng múa. Đảo có chỗ sừng sững chạy dài như bức tường thành vững chãi, ngăn khơi với lộng, nổi mặt biển với chân trời. Có chỗ đảo dàn ra thưa thớt, hòn này với hòn kia biệt lập, xa trông như quân cờ bày chon von trên mặt biển. Tùy theo sự phân bố của đảo, mặt vịnh Hạ Long lúc tỏa mênh mông, lúc thu hẹp lại thành ao, thành vũng, lúc bị kẹp giữa hai triền đảo như một dòng suối, lúc uốn quanh chân đảo như dải lụa xanh.

Phương pháp giải:

Em xác định nội dung đoạn văn để tìm câu chủ đề.

Lời giải chi tiết:

Câu chủ đề là “Cái đẹp của Hạ Long trước hết là sự kì vĩ của thiên nhiên.”

Bài 8. Hãy lựa chọn các từ ngữ cho trước và sắp xếp thích hợp để được:

vui nhộn / trẻ / Những / ngôi nhà / hẫng lên / đùa / khiến / . /

a) Một câu kể.

b) Một câu cảm.

Phương pháp giải:

Em sắp xếp từ thích hợp để tạo câu theo yêu cầu.

Lời giải chi tiết:

a) Những đứa trẻ khiến ngôi nhà vui nhộn hẫng lên.

b) Những đứa trẻ vui nhộn quá!

Bài 9. Nói đúng:

Bạn cho tớ mượn bút chì nhé!
Cây hoa hồng nở hoa đẹp quá!
Hoa mai nở vàng tươi.
Em đã làm bài tập chưa?

Câu hỏi
Câu kể
Câu cảm
Câu khiến

Phương pháp giải:

Em nối câu với kiểu câu phù hợp.

Lời giải chi tiết:

Bạn cho tớ mượn bút chì nhé!	Câu hỏi
Cây hoa hồng nở hoa đẹp quá!	Câu kể
Hoa mai nở vàng tươi.	Câu cảm
Em đã làm bài tập chưa?	Câu khiến

Bài 10. Dựa vào đoạn văn sau viết câu chủ đề phù hợp:

Rừng núi còn chìm đắm trong màn đêm. Bỗng một con gà trống vỗ cánh phành phạch và cất tiếng kêu lanh lảnh ở đầu bản. Máy con gà rừng trên núi cũng thức dậy gáy te te. Trên mấy cây cao cạnh nhà, ve đua nhau kêu ra rả. Ngoài suối, tiếng chim cuốc vọng vào đều đều...

Phương pháp giải:

Em xác định nội dung đoạn văn để viết câu chủ đề phù hợp.

Lời giải chi tiết:

Đoạn văn miêu tả cảnh bình minh ở rừng núi với các âm thanh đặc trưng như tiếng gà trống gáy, tiếng ve kêu, tiếng chim cuốc vọng từ suối.

- Câu chủ đề: Bản làng dần thức dậy. / Một ngày mới bắt đầu. / ...